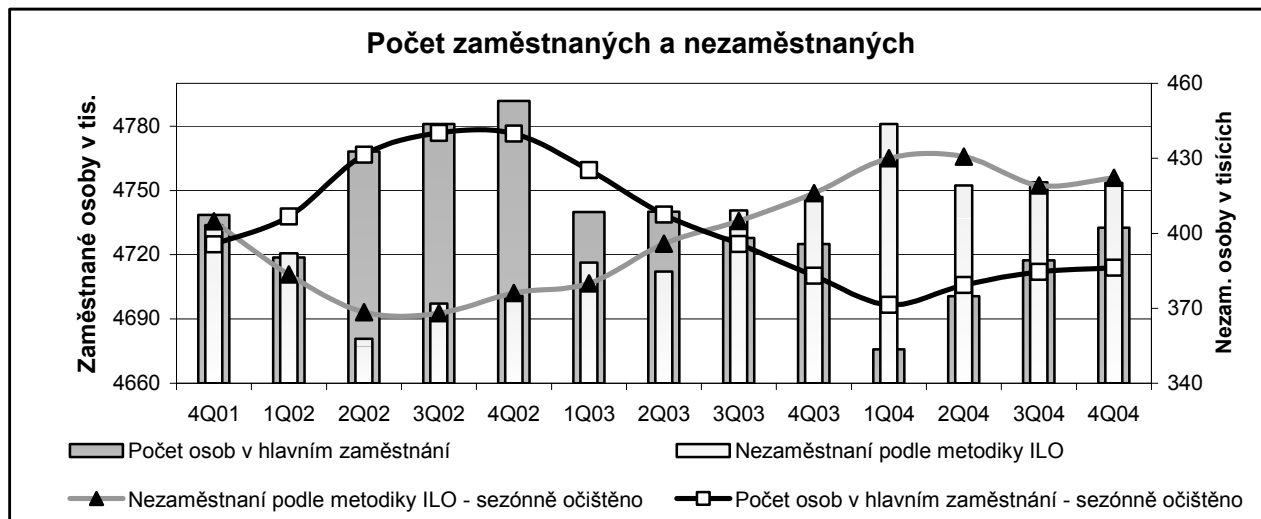

IX. ZAMĚSTNANOST A MZDY, NEZAMĚSTNANOST

A. Ekonomická aktivita podle výsledků výběrového šetření pracovních sil²⁵⁾

1. Charakteristika roku 2004

Počet osob s jediným nebo hlavním zaměstnáním v celém národním hospodářství podle metodiky ILO dosáhl v roce 2004 celkem 4 706,6 tis. osob, t.j. o 26,6 tis. méně než v roce 2003. Tento pokles byl výraznější v mužské složce populace, ve které se snížil počet zaměstnaných o 23,1 tis. osob, zatímco u žen poklesl o 3,5 tis. Podíl pracujících na počtu všech osob bydlících na území České republiky se ve srovnání s rokem 2003 snížil o 0,3 % na 46,1 %. Úbytek počtu pracujících se projevil i v kategorii zaměstnaných na dobu určitou (o 5,5 tis. na 359,1 tis.).

Z hlediska **postavení v zaměstnání** se snížil počet pracujících ve všech sledovaných kategoriích. Markantně klesl počet podnikatelů se zaměstnanci (o 9,2 tis.) a podnikatelů bez zaměstnanců (o 8,1 tis.), mírně klesl i počet pracujících rodinných příslušníků (o 1,9 tis.). Ve srovnání s rokem 2003 se snížil podíl podnikatelského sektoru včetně pomáhajících rodinných příslušníků na 16,8 % všech pracujících. Počet členů produkčních družstev klesl o 3,7 tis. a dostal se pod hranici 25 tis. osob. Meziročně poklesla i nejčtenější skupina zaměstnanců o 3,6 tis., ale vzhledem k vývoji v ostatních skupinách se jejich podíl na celkové zaměstnanosti zvýšil o 0,4 procentního bodu na 82,7 %.

**Počet osob podle postavení v hlavním zaměstnání
(průměr za rok 2004)**

Postavení v zaměstnání	Celkem		Muži		Ženy	
	abs. v tis.	v %	abs. v tis.	v %	abs. v tis.	v %
Zaměstnanci	3 890,2	82,7	2 078,6	78,1	1 811,5	88,6
Členové produkčních družstev	24,3	0,5	15,4	0,6	8,9	0,4
Podnikatelé bez zaměstnanců	573,2	12,2	415,0	15,6	158,2	7,7
Podnikatelé se zaměstnanci	187,5	4,0	145,7	5,5	41,8	2,0
Pomáhající rodinní příslušníci	31,1	0,7	8,1	0,3	22,9	1,1
C e l k e m	4 706,6	100,0	2 663,1	100,0	2 043,5	100,0

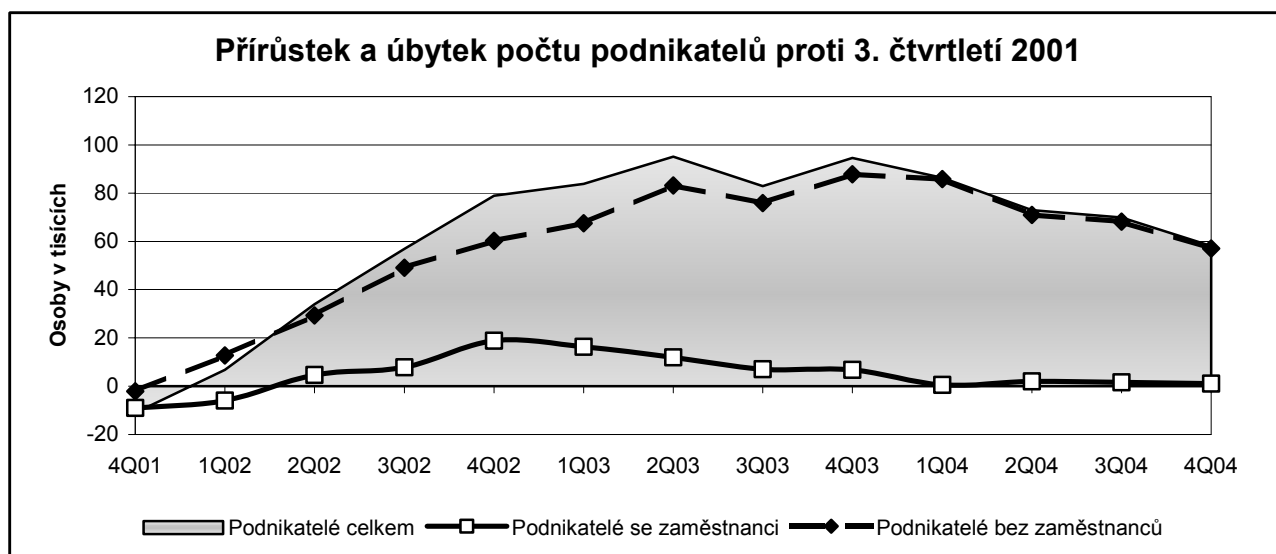
Přestože počet zaměstnanců klesá, představují osoby v tomto postavení rozhodující část pracujících ve **všech odvětvích národního hospodářství** (v přílohové tabulce č. 9.1.1 je uvedena zaměstnanost v civilním sektoru podle vybraných kategorií Odvětvové klasifikace ekonomických činností).

²⁵⁾ Číselné údaje v absolutním vyjádření jsou uváděny v tisících. Rozdíly mezi údajem za celek a součtem dílčích údajů vyplývají ze skutečnosti, že úhrn není součtem zaokrouhlených dílčích údajů, ale zaokrouhleným celkovým údajem.

**Skladba osob s jediným nebo hlavním zaměstnáním v ČR podle odvětví činnosti a pohlaví
(průměr za rok 2004)**

Odvětví	Celkem		Muži		Ženy		Podíl zaměstnanců v %
	abs. v tis.	v %	abs. v tis.	v %	abs. v tis.	v %	
Celkem	4 706,6	100,0	2 663,1	100,	2 043,5	100,	82,7
z toho:							
Zemědělství, myslivost a souvis. činnosti	162,9	3,5	107,9	4,1	55,0	2,7	70,5
Lesnictví, rybolov, chov ryb a souv. činnosti	39,4	0,8	32,5	1,2	6,9	0,3	66,4
Těžba nerostných surovin	58,6	1,2	51,8	1,9	6,9	0,3	98,1
Zpracovatelský průmysl	1 274,2	27,1	786,3	29,5	487,9	23,9	92,2
Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody	76,2	1,6	61,2	2,3	14,9	0,7	94,7
Stavebnictví	435,6	9,3	402,1	15,1	33,6	1,6	61,9
Obchod, opravy motor. vozidel a spotř. zboží	630,9	13,4	307,6	11,6	323,2	15,8	71,3
Ubytování a stravování	174,8	3,7	81,9	3,1	92,9	4,5	77,9
Doprava, skladování a spoje	364,0	7,7	246,0	9,2	118,0	5,8	87,5
Finanční zprostředkování	93,6	2,0	32,8	1,2	60,8	3,0	79,5
Nemovitosti, pronájem, podnikatel. činnosti	281,5	6,0	159,0	6,0	122,5	6,0	64,0
Veřej. správa, obrana, povinné soc. zabezp.	322,5	6,9	179,6	6,7	142,9	7,0	98,5
Vzdělávání	279,0	5,9	63,5	2,4	215,5	10,5	96,4
Zdravotní a sociální péče, veterin. činnosti	323,6	6,9	62,1	2,3	261,5	12,8	90,8
Ostatní veřejné, sociální a osobní služby	184,4	3,9	87,6	3,3	96,8	4,7	71,5

Podíl podnikatelů bez pomáhajících rodinných příslušníků dosáhl ve stavebnictví 37,2 % všech pracujících s jediným nebo hlavním zaměstnáním v odvětví, v odvětví nemovitostí, pronájmu movitostí a služeb pro podniky 35,0 %, v lesním hospodářství, rybolovu a chovu ryb 33,6 % a v ostatních veřejných, sociálních a osobních službách 28,1 % pracujících. Nízký je jejich podíl ve veřejné správě, obraně a povinném sociálním zabezpečení (1,5 %), v oblasti těžby nerostných surovin (1,8 %) a ve vzdělávání (3,6 %).

Souběžně se svým hlavním zaměstnáním pracovalo v rámci civilního sektoru v **druhém (dalším) zaměstnání** v roce 2004 celkem 116,6 tis. osob. Meziročně se počet této kategorie pracujících snížil o 5,4 tis. Podíl mužů činil 64,6 %, na rozdíl od hlavního zaměstnání jsou zde mnohem významněji zastoupena zaměstnání na dobu určitou (20,4 %).

Počet **nezaměstnaných**, vypočtený na základě výběrového šetření pracovních sil, dosáhl v roce 2004 celkem 425,9 tis. osob (z toho 224,7 tis., tj. 52,8 % byly ženy) a proti roku 2003 se zvýšil ve srovnatelné metodice o 26,7 tis. osob (mezi nezaměstnané jsou zahrnuti i osoby bez práce, které práci již našly, ale nastoupí do ní nejpozději do 14 dnů). Odhad počtu nezaměstnaných se změněnou pracovní schopností činil 40,6 tis. osob (9,5 % z celkového počtu nezaměstnaných).

Obecná míra nezaměstnanosti (ILO) dosáhla podle výsledků výběrového šetření 8,3 % a proti roku 2003 se ve srovnatelné metodice zvýšila o 0,5 bodu. Převážná část nezaměstnaných (74,1 %) jsou osoby se základním a středním vzděláním bez maturity. Tato skutečnost se projevila i ve značné diferenciaci míry nezaměstnanosti vypočtené pro jednotlivé stupně vzdělání. Nejnížší míru nezaměstnanosti mají trvale vysokoškoláci (2,3 %) a osoby s úplným středním vzděláním s maturitou (5,3 %). Vysoká míra nezaměstnanosti přetrvává ve skupině osob se

základním vzděláním (26,1 %) a nadprůměrně úrovně dosahuje i v nejčtenější skupině středního vzdělání bez maturity, převážně vyučených (9,4 %).

Míra ekonomické aktivity za celé národní hospodářství (podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných k počtu všech osob starších 15-ti let v %), dosáhla za obě pohlaví 59,2 % (u mužů 68,4 %, u žen 50,5 %) a proti roku 2003 se snížila o 0,2 bodu.

Snížení počtu zaměstnaných a rostoucí počet nezaměstnaných a ekonomicky neaktivních se projevil v poklesu **míry zaměstnanosti** (podíl počtu osob s hlavním zaměstnáním na počtu bydlících 15letých a starších) z 54,8 % v roce 2003 na 54,3 % v roce 2004. Velké regionální rozdíly v této míře jsou dány především množstvím a strukturou pracovních příležitostí v jednotlivých krajích. Zatímco v hl. m. Praze pracuje téměř šedesát procent (58,9 %) všech bydlících obyvatel produktivního a poproduktivního věku, v Olomouckém kraji dosáhla míra pouze 51,0 % a v Moravskoslezském kraji nepracovala ani polovina 15letých a starších (49,2 %).

2. Vývoj ve 4. čtvrtletí 2004

Na rozdíl od vývoje zaměstnanosti v průměru za celý minulý rok se zaměstnanost ve 4.čtvrtletí 2004 proti stejnému období roku 2003 zvýšila o 7,7 tis. a dosáhla celkem 4 732,7 tis. V relativním vyjádření činil nárůst počtu osob s jediným nebo hlavním zaměstnáním 0,2 %. Celkový růst zaměstnanosti ovlivnil přírůstek počtu zaměstnanců (o 46,3 tis.) a minimálně se zvýšil počet pomáhajících rodinných příslušníků (o 0,5 tis.). Naopak jako v předcházejících čtvrtletích dále pokračoval pokles počtu podnikatelů bez zaměstnanců (o 30,7 tis.), zaměstnavatelů (o 5,8 tis.) a členů produkčních družstev (o 2,4 tis.). **Počet zaměstnaných očištěný od sezónních vlivů** vzrostl proti 3. čtvrtletí roku 2004 o 2,0 tis. osob.

Pro Českou republiku je typické vysoké zastoupení sekundárního sektoru na celkové zaměstnanosti (do sekundárního sektoru jsou zahrnuta průmyslová odvětví a stavebnictví). Podíl tohoto sektoru je v ČR spolu se Slovenskem, se kterým ji spojuje dlouholetý společný sociálně-ekonomický vývoj, nejvyšší ze všech zemí EU.

Průměrná **obvyklá délka týdenní pracovní doby** dosáhla v civilním sektoru u osob s **jediným nebo hlavním zaměstnáním** 41,9 hod. Počet těchto hodin představuje průměrný počet hodin, které osoba normálně v týdnu odpracuje včetně pravidelných přesčasů bez ohledu na to, zda byly zaplacené, ale není do nich zahrnována doba strávená cestou z domova na pracoviště a zpět a přestávka na hlavní jídlo. **Skutečně odpracovaná doba** v referenčním období byla nižší (38,6 hod.). Osoby pracující ve svém hlavním zaměstnání na plný úvazek odpracovaly týdně obvykle 42,8 hod., osoby pracující ve svém hlavním zaměstnání na zkrácenou pracovní dobu odpracovaly 23,5 hod.

Z osob pracujících na plný úvazek vykázalo nejvyšší obvyklý počet odpracovaných hodin odvětví činností domácností (47,5 hod.), nadprůměrný počet hodin uvedli i pracovníci ve stavebnictví (46,0 hod.), v oblasti ubytování a stravování (45,9 hod.) a v odvětví nemovitostí, pronájmu a podnikatelských činností (44,7 hod.). Skutečně odpracovaná délka pracovní doby u druhých zaměstnání činila v referenčním týdnu průměrně 12,3 hod.

B. Zaměstnanost a mzdy²⁶

Počet pracovníků v národním hospodářství ČR, který zahrnuje zaměstnance v evidenčním počtu ekonomických subjektů (vč. vedlejších pracovních poměrů), dále podnikatele a pomáhající rodinné příslušníky (pouze v hlavním zaměstnání) se v roce 2004 odhaduje na 4 817,0 tis. osob, tj. pokles o 0,4 % proti roku 2003. Zaměstnanost poklesla v primárním sektoru o 5,2 % a v sekundárním o 0,3 %; počet pracovníků v terciárním sektoru se proti roku 2003 nezměnil.

Počet zaměstnanců¹⁾ v národním hospodářství ČR (pouze v pracovním poměru ke zpravodajské jednotce) dosáhl v roce 2004 3 964,6 tis. osob, což představuje snížení o 0,6 % proti předchozímu roku. Celkový úbytek počtu zaměstnanců se promítl do obou sfér; v podnikatelské sféře poklesl počet zaměstnanců o 0,7 %, v nepodnikatelské sféře o 0,4 %. Vývoj podle sektorů v počtech zaměstnanců se jen mírně lišil od vývoje počtu pracovníků; o 6,2 % poklesl počet zaměstnanců v primárním a o 0,9 % v sekundárním sektoru, v terciárním sektoru došlo ke stabilizaci jejich počtu.

Ke konci roku 2004 se snížil počet povolení k **zaměstnávání cizinců** v ČR vydaných úřady práce o 13,3 tis. proti roku 2003 na 34,4 tis. povolení. Naopak vzrostl počet zaregistrovaných cizinců (občanů EU vč. občanů SR) pracujících v ČR, a to o 14,8 tis. osob na 72,8 tis. osob.

Počet zaměstnanců v ekonomických subjektech s **20 a více zaměstnanci** podnikatelské sféry (v odvětví finanční zprostředkování bez ohledu na počet zaměstnanců) a ve všech organizacích nepodnikatelské sféry činil v roce 2004 celkem 3 199,0 tis. osob, což je o 25,8 tis. méně než v roce 2003. K nejvýraznějšímu úbytku v počtu zaměstnanců došlo v družstvech (o 8,2 %), dále ve státních ekonomických subjektech (o 2,8 %), v soukromých ekonomických subjektech (o 2,3 %) a v komunálním sektoru (o 1,8 %). Nárůst pokračoval v zahraničních firmách (o 13,6 %).

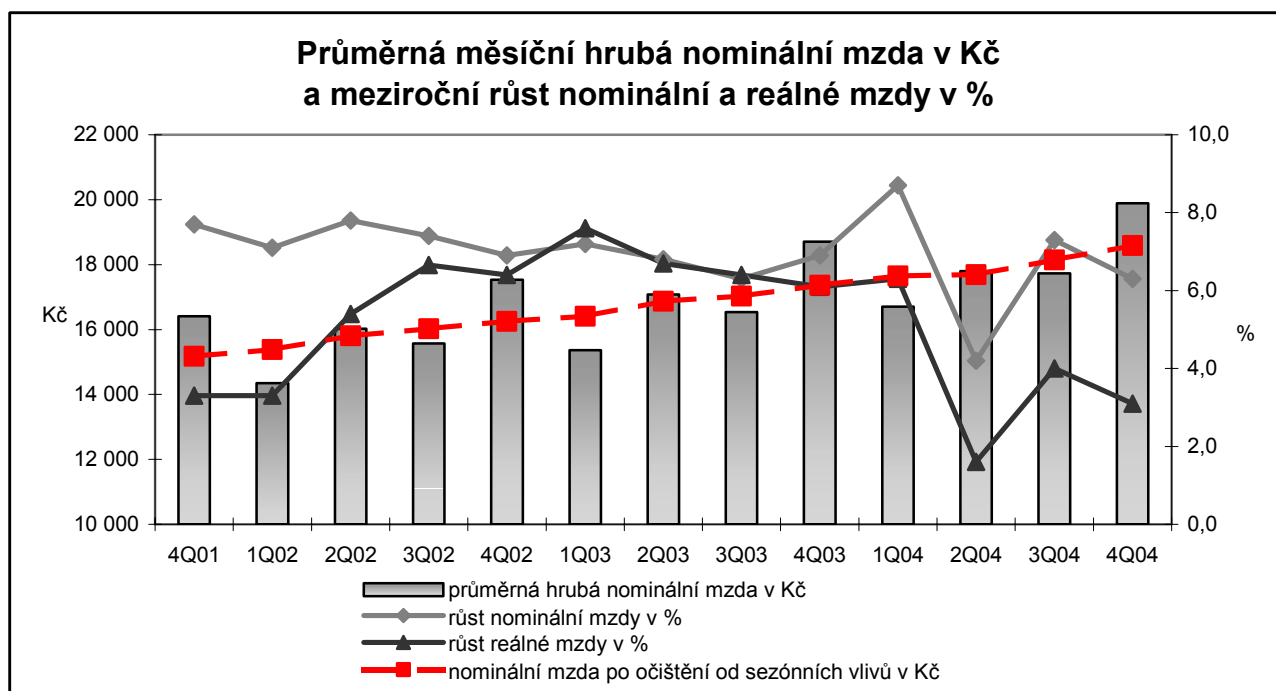
²⁶ V údajích o počtu pracovníků, zaměstnanců a průměrných mzdách nejsou zahrnuty osoby vykonávající veřejné funkce (např. poslanci, senátoři, uvolnění členové zastupitelstev všech stupňů), soudci, ženy na mateřské dovolené, osoby na rodičovské dovolené (nepracují-li současně v pracovním poměru), osoby vykonávající základní vojenskou službu (vč. civilní), učni, osoby pracující pro firmu na základě dohod o provedení práce nebo činnosti, zaměstnanci ekonomických subjektů statisticky nesledovaných.

Počet pracovníků a zaměstnanců v jednotlivých čtvrtletích roku 2004¹⁾

		1. čtvrtletí	2. čtvrtletí	3. čtvrtletí	4. čtvrtletí	Rok 2004
Počet pracovníků celkem (odhad)	v tis. fyz. osob	4 789,6	4 837,4	4 814,6	4 826,4	4 817,0
	index, SOPR=100	99,2	99,5	99,7	100,1	99,6
Počet zaměstnanců celkem (odhad)	v tis. fyz. osob	3 932,2	3 982,0	3 966,5	3 977,6	3 964,6
	index, SOPR=100	98,8	99,3	99,5	99,9	99,4
v tom: v subjektech s 20 a více zaměstnanci *)	v tis. fyz. osob	3 184,1	3 207,3	3 196,8	3 207,7	3 199,0
	index, SOPR=100	98,6	99,1	99,3	99,9	99,2

*) ekonomické subjekty podnikatelské sféry s 20 a více zaměstnanci (v odvětví finanční zprostředkování bez ohledu na počet zaměstnanců) a všechny organizace nepodnikatelské sféry.

Průměrná hrubá měsíční nominální mzda¹⁾ vzrostla v ekonomických subjektech s 20 a více zaměstnanci podnikatelské sféry (v odvětví finanční zprostředkování bez ohledu na počet zaměstnanců) a ve všech organizacích nepodnikatelské sféry v roce 2004 proti roku 2003 o 6,6 % (1 116 Kč) a činila na fyzické osoby 18 035 Kč. Podle metodiky vykazování mezd, která vychází z účetnictví zpravodajských jednotek, se jedná o mzdy v tomto období zúčtované k výplatě, bez ohledu na to, zda byly ve skutečnosti vyplaceny v plné výši. Spotřebitelské ceny se zvýšily za uvedené období o 2,8 %, **reálná mzda** vzrostla o 3,7 %. Nejvyšší průměrná měsíční mzda na fyzické osoby byla dosažena v mezinárodních ekonomických subjektech (22 540 Kč) a v ekonomických subjektech zahraničních (21 687 Kč). Nejnižší průměrná mzda byla vykázána v družstvech (12 161 Kč).

V **podnikatelské sféře** se průměrná měsíční mzda na fyzické osoby meziročně zvýšila o 6,9 % (1 162 Kč) na 18 116 Kč. Reálná mzda vzrostla o 4,0 %. V **nepodnikatelské sféře** se zvýšila průměrná mzda na fyzické osoby o 5,7 % (961 Kč) na 17 761 Kč, reálná mzda vzrostla o 2,8 %. Mzdový vývoj v nepodnikatelské sféře ovlivnila úprava platových poměrů zaměstnanců ve veřejných službách a správě (přechod z dvanáctitřídní stupnice platových tarifů na šestnáctitřídní) od 1. ledna 2004, což přispělo k vyššímu růstu mezd v 1. a 3. čtvrtletí, a zároveň snížení dalšího platu z původních 50 % na 10 % ve 2. čtvrtletí, resp. na 25 % ve 4. čtvrtletí, které vedlo ve 2. čtvrtletí k meziročnímu poklesu a ve 4. čtvrtletí k pomalejšímu růstu mezd.

Vývoj průměrné hrubé měsíční nominální mzdy a reálné mzdy v jednotlivých čtvrtletích roku 2004 ^{*)}

		1. čtvrtletí	2. čtvrtletí	3. čtvrtletí	4. čtvrtletí	Rok 2004
ČR celkem	nominální mzda v Kč	16 708	17 799	17 730	19 890	18 035
	index, SOPR=100	108,7	104,2	107,3	106,3	106,6
	přírůstek reálné mzdy v %	6,3	1,6	4,0	3,1	3,7
podnikatelská sféra	nominální mzda v Kč	16 940	17 897	17 932	19 686	18 116
	index, SOPR=100	108,5	105,7	107,0	106,3	106,9
	přírůstek reálné mzdy v %	6,1	3,0	3,7	3,1	4,0
nepodnikatelská sféra	nominální mzda v Kč	15 937	17 472	17 032	20 573	17 761
	index, SOPR=100	109,6	99,5	108,3	106,4	105,7
	přírůstek (úbytek) reálné mzdy v %	7,1	-3,0	4,9	3,2	2,8

*) ekonomické subjekty podnikatelské sféry s 20 a více zaměstnanci (v odvětví finanční zprostředkování bez ohledu na počet zaměstnanců) a všechny organizace nepodnikatelské sféry

Mzdová diferenciace mezi odvětvími se v roce 2004 nezměnila. Variační koeficient průměrných mezd (podle oddílů OKEČ) zůstal stejný jako v roce 2003, a to 33,2 %. Nejvyšší absolutní výše průměrné mzdy na fyzické osoby (podle секcí OKEČ) dosáhlo odvětví finanční zprostředkování (35 446 Kč), naopak nejnižší mzda byla v odvětví ubytování a stravování (13 006 Kč).

Při porovnání mzdového vývoje z hlediska institucionálních sektorů dosáhly nejvyšší absolutní výše průměrné mzdy na fyzické osoby finanční instituce (35 179 Kč), nejnižší mzda byla zjištěna v sektoru domácností (11 176 Kč).

Podle odhadu vzrostla **průměrná hrubá měsíční nominální mzda v celém národním hospodářství** v roce 2004 proti předchozímu roku o 6,2 % (987 Kč) a činila na fyzické osoby 16 931 Kč. V podnikatelské sféře se průměrná měsíční mzda zvýšila o 6,3 % (993 Kč) na 16 743 Kč, v nepodnikatelské sféře vzrostla o 5,7 % (961 Kč) na 17 761 Kč.

Podrobnější údaje o počtu zaměstnanců a průměrných měsíčních mzdách podle oddílů OKEČ a institucionálních sektorů jsou uvedeny v tabulkových přehledech.

C. Nezaměstnanost

(z údajů MPSV)

Průměrný počet **neumístěných uchazečů o zaměstnání** za rok 2004 činil 537,4 tis., což je o 15,8 tis. (o 3 %) více než v roce 2003. Ve 4. čtvrtletí 2004 v porovnání se stejným obdobím roku 2003 došlo ke snížení o 2,6 tis. (o 0,5 %). K 31. prosinci 2004 evidovaly úřady práce 541,7 tis. nezaměstnaných, z toho tzv. dosažitelných²⁷ bylo 509,5 tis.

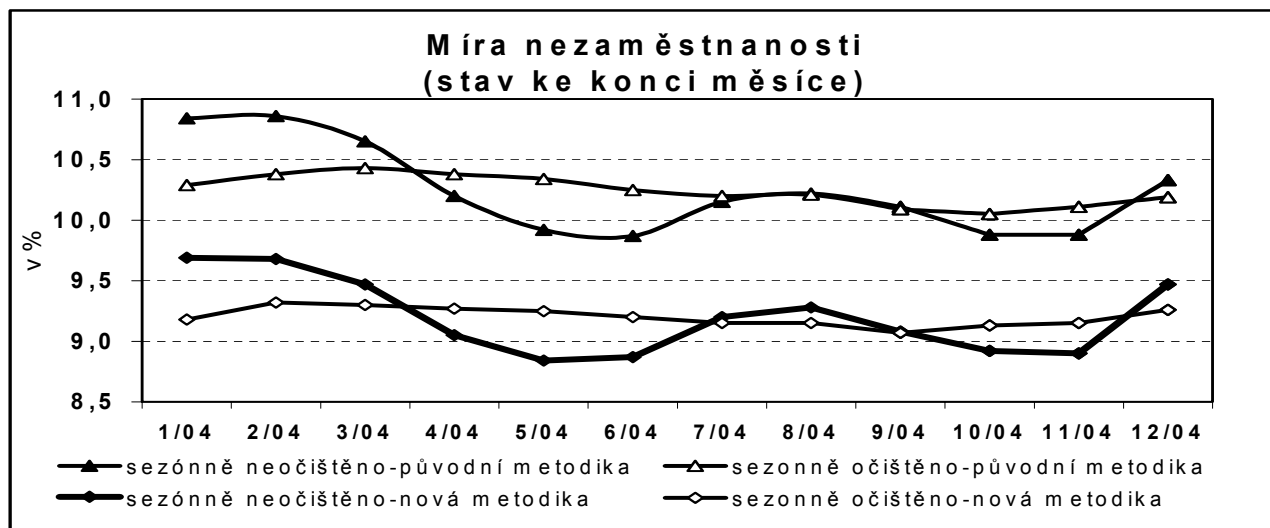
Změny počtu uchazečů o zaměstnání v roce 2004

Období	Nově evidovaní (v tis. osob)	Vyřazení z evidence (v tis. osob)		Přírůstek (+), úbytek (-) za uvedené období	
		s umístěním	bez umístění	v tis. osob	v %
1. čtvrtletí	181,2	121,9	41,9	17,4	3,2
2. čtvrtletí	144,9	138,7	48,4	-42,2	-7,6
3. čtvrtletí	185,5	117,4	55,4	12,7	2,4
Říjen	46,2	41,0	17,6	-12,4	-2,3
Listopad	54,3	36,0	18,4	-0,1	-0,0
Prosinec	62,3	23,4	15,0	23,9	4,6
4. čtvrtletí	162,8	100,4	51,0	11,4	2,2
Rok 2004	674,4	478,4	196,7	-0,7	-0,1

Průměrná míra registrované nezaměstnanosti zveřejňována MPSV **podle nové metodiky**, z dosažitelných uchazečů o zaměstnání, dosáhla v roce 2004 9,19 %. K 31. 12. 2004 činila 9,47 % (ženy 10,92 % a muži 8,34 %).

Míra registrované nezaměstnanosti **podle původní metodiky** činila k 31. 12. 2004 10,33 %.

²⁷ dosažitelní neumístění uchazeči o zaměstnání (vč. občanů EU a EHP) nezaměstnaní, kteří nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí do zaměstnání a při nabídce vhodného pracovního místa mohou do něj bezprostředně nastoupit

Měsíční sezónně očištěné údaje jsou vypočteny metodou „X-12 - ARIMA“

Mezi neumístěnými uchazeči o práci k 31. prosinci 2004 byly nejvíce zastoupeny osoby se základním vzděláním (30,6 %) a osoby se středním odborným vzděláním s výučním listem (41 %). Podíl osob s nejvyšším stupněm vzdělání (doktorské, vysokoškolské a bakalářské) tvořil 3,8 %.

Věkové složení neumístěných uchazečů o zaměstnání

Věkové skupiny	Počet neumístěných uchazečů k 31.12.2004			z toho ženy		
	v tis.	přírůstek/úbytek proti st.obd.r.2003		v tis.	přírůstek/úbytek proti st.obd.r.2003	
		abs.	v %		abs.	v %
Celkem :	541,7	-0,7	-0,1	276,3	3,8	1,4
do 19 let	32,2	-5,0	-13,5	14,8	-1,7	-10,5
20-29	153,8	-11,8	-7,1	70,0	-4,7	-6,3
30-39	120,1	3,9	3,3	71,6	3,3	4,8
40-49	114,3	3,5	3,2	63,6	3,4	5,6
50 a více	121,3	8,7	7,7	56,3	3,5	6,7

Nejvyšší růst v počtu nezaměstnaných pokračoval i nadále ve věkové skupině 50 a více let. Průměrný věk uchazečů vzrostl z 36,3 let koncem roku 2003 na 37,1 let k 31. 12. 2004.

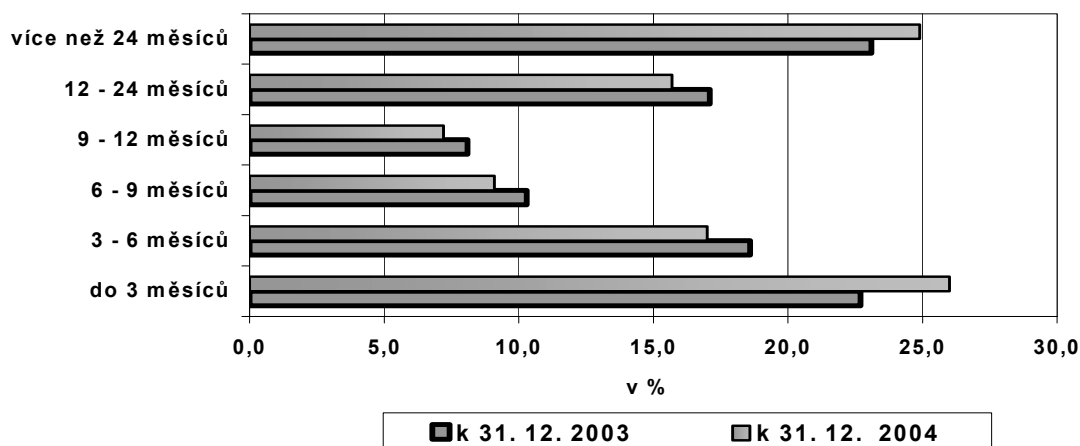
Průměrný počet neumístěných **absolventů škol** v roce 2004 činil 49,7 tis. a ve srovnání s rokem 2003 se snížil o 5,8 tis. (o 10,5 %). Měnící se věkové složení uchazečů o práci se projevilo ve snížení podílu absolventů škol. Ten se pohyboval v roce 2004 na úrovni 9,2 %, což je o 1,4 procentního bodu méně než v roce 2003.

Průměrný počet uchazečů o zaměstnání se **změněnou pracovní schopností** (dále jen ZPS) v roce 2004 činil 73,2 tis. osob. Zatímco počet osob se ZPS byl proti roku 2003 o 4,1 tis. (o 5,9 %) vyšší, nabídka volných míst vhodných pro tyto občany se snížila zhruba o 12 %. Znamenalo to, že v průměru se počet uchazečů s ZPS na 1 volné místo proti roku 2003 zvýšil o 8,2 uchazeče.

Průměrný počet osob, které pobíraly v roce 2004 **příspěvek v nezaměstnanosti**, činil 169,1tis. a ve srovnání s rokem 2003 se snížil o 13,6 tis. (o 7,4 %). V samotném 4. čtvrtletí 2004 se projevila výrazná změna počtu uchazečů pobírajících příspěvek, v říjnu jich ubylo 64,5 tis., v listopadu a prosinci se ale jejich počet opět poněkud zvýšil, celkem téměř o 27 tis. osob. Průměrná měsíční dávka hmotného zabezpečení uchazečů o zaměstnání ve 4. čtvrtletí 2004 činila celkem 4 002 Kč, což bylo o 640 Kč (o 19 %) více než ve 3. čtvrtletí 2004, u mužů dosáhla částky 4 425 Kč a u žen 3 594 Kč. Částku do 2 500 Kč pobíralo 23,9 %, zatímco v předchozím čtvrtletí bylo 45,9 %. Částku vyšší než 5 500 Kč měsíčně obdrželo 20 % z celkového počtu pobírajících příspěvek, v předchozím čtvrtletí to bylo 13,3 %. Změny způsobené novou právní úpravou, která nabyla účinnosti 1. října 2004, způsobily změnu struktury osob, které mají na dávku nárok. Jednak došlo ke zpřísnění podmínek pro vznik nároku na podporu v nezaměstnanosti (např. absolvent má nárok na podporu pouze v případě, že odpracoval 12 měsíců), jednak byla prodloužena podpůrná doba a zvýšena podpora pro osoby starší 50 let. Ke konci prosince se počet neumístěných osob pobírajících příspěvek na celkovém počtu neumístěných podílel 26,4 %, o rok dříve to bylo 34,9 %.

Počet **dlouhodobě nezaměstnaných**, tj. nad 12 měsíců, ke konci prosince 2004 dosáhl 219,7 tis. osob a byl o 1,4 tis. (o 0,6 %) větší než ve stejném období 2003. Průměrná délka evidence uchazečů, kteří byli k 31.12.2004 zaregistrováni u úřadů práce, činila 567 dní, ženy byly v průměru zaregistrovány 592 dní, muži 541. Ve srovnání s prosincem 2003 se průměrná délka evidence zvýšila o 37 dní, z toho u žen o 41 a u mužů o 32 dní.

Struktura neumístěných uchazečů podle délky evidence v %

Za celý rok 2004 činil průměrný počet **volných pracovních míst** nahlášených úřadům práce 45,6 tis. a ve srovnání se stejným obdobím 2003 se jejich počet zvýšil o 3,1 tis. (o 7,3 %). V celorepublikovém průměru tak připadlo k 31.12.2004 na 1 volné pracovní místo 10,6 osob, což proti prosinci 2003 představuje pokles (o 2,9 uchazeče).

V porovnání se stejným obdobím roku 2003 byla k 31. prosinci 2004 situace na trhu práce mezi nabídkou a poptávkou po pracovní síle v jedenácti **krajích** lepší a ve zbývajících třech horší. Nejvyšší počet neumístěných uchazečů na 1 volné pracovní místo byl v kraji Moravskoslezském, a to 39,4 proti srovnatelnému období roku 2003 to ale znamená snížení zhruba o 5 uchazečů na 1 místo.

Okresy s největším počtem uchazečů na 1 volné pracovní místo ke konci prosince 2004 byly: Karviná (120,9), Jihlava (82,8) a Bruntál (56,4). Vyšší než celorepublikový průměr (9,47 %) byl zaznamenán u registrované míry nezaměstnanosti, vypočtené podle nové metodiky, ve 33 okresech, nejvyšší opět v okresech: Most (22,71 %), Karviná (19,59 %) a Jeseník (18,31 %). Mezi okresy s nejnižší mírou nezaměstnanosti patří Praha–západ (2,94 %), Praha–východ (3,48 %) a České Budějovice (4,11 %).

V roce 2004 bylo v rámci **aktivní politiky zaměstnanosti** vytvořeno celkem 17,7 tisíc míst na veřejně prospěšné práce, což je o 3 024 míst více než v roce 2003. Za stejné období bylo také vytvořeno 22,7 tis. společensky účelných míst. Ve srovnání s rokem 2003 se tento počet zvýšil o 5 169 míst.

Podrobnější přehled míry nezaměstnanosti v jednotlivých okresech je uveden v tab. č. 9.3.1 v tabulkových přehledech.